

PRAVILNIK

O TEMELJNIM ZAHTJEVIMA, O KAKVOĆI POLJOPRIVREDNOG SADNOG MATERIJALA, NAČINU PAKIRANJA, PLOMBIRANJA, DEKLARIRANJA I UVJETIMA ČUVANJA SADNOG MATERIJALA POLJOPRIVREDNOG BILJA

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom propisuju se temeljni zahtjevi o kakvoći poljoprivrednog sadnog materijala, način pakiranja, plombiranja i deklariranja, obrazac i boja deklaracije prema kategoriji sadnog materijala, način vođenja evidencije o izdanim deklaracijama, te uvjeti koji osiguravaju održavanje kakvoće sadnog materijala.

Članak 2.

Poljoprivredni sadni materijal u voćarstvu, vinogradarstvu (u daljnjem tekstu: sadni materijal) mora odgovarati temeljnim zahtjevima o kakvoći sadnog materijala utvrđenim ovim pravilnikom te mora biti zdravstveno pregledan na temelju odredbi Zakona o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koji ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list RBiH", broj 2/92).

II - TEMELJNI ZAHTJEVI O KAKVOĆI SADNOG MATERIJALA

Sadni materijal u voćarstvu

Članak 3.

Plemke za cijepljenje jesu dijelovi mladica, jednogodišnjih izbojaka, zdrave i neoštećene, s dobro razvijenim i zdravim pupovima, najmanje debljine 5 mm.

Reznice su zdravi i neoštećeni dijelovi mladica jednogodišnjih izbojaka ili korijena najmanje debljine:

1. zelene reznice: 3 mm,
2. zrele reznice: 5 mm;
3. reznice korijena: 5 mm.

Ukorijenjene reznice jesu biljke nastale ukorjenjivanjem reznice, zdrave i neoštećene, s dobro razvijenim korjenovim sustavom.

Ukorijenjeni izdanci iz adventivnih pupova glave matičnog grma zdravi su i neoštećeni, s razvijenim korjenovim sustavom. Nadzemni dio mora biti najmanje visine 200 mm, a najmanjeg promjera u bazi 3 mm.

Izdanci nastali iz adventivnih pupova korijena jesu ukorijenjeni, zdravi i neoštećeni, dobro razvijenog korjenovog sustava, nadzemnog dijela najmanje visine 200 mm, a moraju imati najmanje dva dobro razvijena pupa, najmanjeg promjera odmah iznad tla 3 mm.

Sjemenjaci su biljke uzgojene iz sjemena voćke sa matičnih stabala, zdrave, neoštećene dobro razvijenog korjenovog sustava, nadzemnog dijela najmanje visine 300 mm, najmanje promjera odmah iznad tla 8 mm.

Podloge ukorijenjene "in vitro" uvjetima jesu dobro ukorijenjene, neoštećene i ravne stabljike, najmanje visine 200 mm, najmanjeg promjera nadzemnog dijela odmah iznad korjenovog vrata 2 mm.

Voćna sadnica jeste jednogodišnja ili višegodišnja biljka nastala iz vegetativnih dijelova matične biljke ili spajanjem podloge ili plemke, ili uzgojena iz sjemena matične biljke.

Voćne sadnice moraju imati dobro razvijen i neoštećen korijen. Nadzemni dio sadnica iznad korjenovog vrata najmanje visine za:

1. jabuke, kruške, dunje, šljive, trešnje, nektarine, višnje, kajsija, badem, kaki-1200 mm;
2. masline i breskve-1000 mm;
3. agrume- 800 mm,
4. kivi - 500 mm;
5. sve ostale vrste - 600 mm.

Najmanjeg su promjera 10 mm mjenog 10 cm iznad cijepljenog mjesta ili korjenovog vrata.

Voćna sadnica jagode, biljka je nastala iz vriježe matične biljke, najmanjeg promjera korjenovog vrata 5 mm, zdrava i dobro razvijenog korijena.

Voćne sadnice (osim jagode) u posudi moraju biti posađene u najmanje 3 l supstrata, a jagode u najmanje 0,2 l supstrata.

Sadni materijal u vinogradarstvu

Članak 4.

Reznice plemki jesu dijelovi koji u proizvodnji loznih cijepova i kod drugih standardnih tehnika cijepjenja služe za pravljenje nadzemnog dijela trsa. Reznice plemki za cijepljenje moraju imati najmanju dužinu od baze donjeg nodija i gornjeg internodija za:

Petak, 17.10.2003. SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BiH Broj 51 - Strana 2703

1. pet upotrjebljivih pupova 500 mm;
2. jedan upotrjebljiv pup 65 mm;

od čega je 15 mm rez iznad pupa, a 50 mm ispod pupa.

Reznice podloge jesu dijelovi koji u proizvodnji loznih cijepova služe za pravljenje podzemnog dijela trsa. Reznice podloge za cijepljenje jesu promjera mjenog na sredini internodija (uži promjer) za:

1. Vitis rupestris i njene križance s Vitis viniferom 6-12 mm;
2. sve ostale vrste 6,5-12 mm.

Udio reznice s promjerom od 0 mm, za Vitis rupestris i njene križance s Vitis vinifera te do 7,5 mm za ostale vrste, ne smiju preći 25% od ukupne količine.

Najmanja dužina reznica podloga za cijepljenje od baze donjeg ruba nodija i gornjeg internodija je 1.050 mm, a rez na bazalnom dijelu najmanje 30 mm ispod baze nodija.

Lozne sadnice za korijenjake jesu dijelovi loze koji služe za proizvodnju loznih korjenjaka, a moraju imati na sredini gornjeg internodija reznice (uži promjer) najmanji promjer 3,5 mm, od baze donjeg nodija i gornjeg internodija najmanju dužinu 500 mm, za Vitis viniferu 300 mm, a za rez na bazalnom dijelu najmanje 30 mm ispod baze nodija.

Lozni korjenjak jeste dio loze sa razvijenim korjenovim sustavom, nacijepljen namijenjen za sadnju na stalno mjesto ili za podlogu za cijepljenje; najmanjeg je promjera mjereno na sredini internodija ispod gornjeg izboja 5 mm, od baznog nodija sa korjenovim sustavom od prvog izboja najmanje je dužine 300 mm, a za Vitis viniferu najmanje 200 mm. Svaki korjenjak mora imati najmanje tri dobro razvijena i pravilno raspoređena korijena. Podloga 2420 A mora imati barem dva dobro razvijena i pravilno raspoređena korijena (podloga 420 A mora imati barem dva dobro razvijena i nasuprot raspoređena korijena); spojno mjesto mora biti potpuno sraslo, pravilno formirano i čvrsto, s dobro razvijenim izbojem, u kojem bazalni dio pokazuje zadovoljavajuću dozrelost drveta.

Za lozne cijepove proizvedene kartonažnom tehnikom izboj iz pupa plemke mora imati najmanju dužinu 300 mm te mora biti u potpunosti zdrav, bez vidljivih znakova napada bolesti ili štetočina. Spojeno mjesto loznog cijepa mora biti potpuno sraslo, pravilno formirano i čvrsto, a korjenov sustav mora biti dobro razvijen, s vidljivim prorastanjem kartona.

Najmanja tehnička čistoća loznog sadnog materijala u prometu je 96% nakon pakiranja.

Tehničkom nečistoćom smatra se sav materijal djelomično ili potpuno osušen, materijal koji je iskrivljen, te materijal na kojem su vidljiva druga mehanička i fizička oštećenja.

Članak 5.

U kategoriju temeljni sadni materijal priznati će se sadni materijal proizveden cijepljenjem temeljnog materijala na temeljnom materijalu, te sadni materijal proizveden cijepljenjem temeljnog materijala na certificiranom materijalu.

U kategoriju certificirani sadni materijal priznat će se sadni materijal proizveden cijepljenjem certificiranog materijala na temeljnom materijalu te sadni materijal proizveden cijepljenjem certificiranog materijala na certificiranom materijalu.

U kategoriju standardni sadni materijal priznat će se ostale kombinacije cijepljenja.

III - NAČIN PAKIRANJA, PLOMBIRANJA I DEKLARIRANJA

Članak 6.

Za pakiranje sadnog materijala rabi se ambalaža od materijala koju su najprikladniji da zaštite sadni materijal od oštećenja pri prijevozu, rukovanju i skladištenju.

Svako pakiranje mora imati deklaraciju na ambalaži.

Članak 7.

Voćne sadnice mogu se pakirati pojedinačno ili u snopove po deset komada.

Sadni materijal, osim jagode, hmelja, loze proizvedene kartonažnom tehnikom i sadnog materijala u posudama mora biti vezan u snopove. U jednom snopu može biti vezano do 500 komada sadnog materijala.

Sadni materijal hmelja pakira se u vreće. U jednoj vreći može biti do 800 komada reznica hmelja.

Sadni materijal jagode pakira se u snopove, kutije ili letvarice, što je temeljno pakiranje. U jednom snopu, kutiji ili letvarici mora biti 1000 komada jagoda.

Lozni sadni i reproduksijski materijal pakira se pojedinačno ili u snopove, što je temeljno pakiranje, pri čemu je točno definiran broj komada u snopu:

1. lozni cijepovi: 25 komada,
2. lozni korjenjaci: 25 ili 50 komada;
3. reznice plemki (s pet upotrjebljivih pupova): 100 ili 200 komada;
4. reznice plemki (s jednim upotrjebljivim pupom): 500 komada
5. reznice podloga za cijepljenje: 200 komada,
6. reznice za korjenjak: 200 ili 500 komada.

Članak 8.

U jedan snop odnosno vreću, kutiju ili sanduk smije se pakirati samo sadni materijal iste vrste, podloge, sorte, starosti i kategorije.

Članak 9.

Pakiranje reproduksijskog voćnog i loznog sadnog materijala (plemki i podloga), te bezvirusnog sadnog materijala plombira se tako da se ne može materijal izvući iz snopa ni skinuti deklaracija na ambalaži bez oštećenja, ni vratiti u prvobitno stanje.

Za plombiranje se mogu koristiti plombe od nebojenog lima ili odgovarajuće plastične sigurnosne vezice s nepovratnim mehanizmom.

Članak 10.

Snopovi temeljnog pakiranja sadnog materijala mogu se dodatno pakirati u odgovarajuću ambalažu (kartonske kutije, PVC vreće ili drugu ambalažu).

Članak 11.

Sadni materijal iz domaće proizvodnje deklarira se na temelju dokumenta:

1. uvjerenje o podrijetlu, kakvoći i autentičnosti stručno pregledanog sadnog materijala;

2. uvjerenja o zdravstvenom stanju.

Proizvođači sadnog materijala dužni su podnijeti zahtjev za izdavanje deklaracije kantonalnom ministarstvu mjerodavnom za poslove poljoprivrede (u daljnjem tekstu: kantonalno ministarstvo) nakon izvršenog drugog stručnog pregleda, a uz zahtjev se prilažu dokumenti iz stavka 1. ovog članka.

Kantonalno ministarstvo dužno je izdati deklaracije najkasnije 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Zahtjev za izdavanje deklaracije podnosi se na obrascu broj 1. koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 12.

Sadni materijal iz uvoza deklarira se na temelju dokumenta izdanih od ovlaštene institucije zemlje izvoznika:

1. certifikat o podrijetlu i autentičnosti vrste, sorte i podloge;

Broj 51 - Strana 2708 SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BiH Petak, 17.10.2003.

2. uvjerenja o zdravstvenom stanju.

Uvoznici sadnog materijala dužni su podnijeti zahtjev za izdavanje deklaracije kantonalnom ministarstvu, a uz zahtjev se prilažu dokumenti iz stavka 1. ovog članka.

Kantonalno ministarstvo je dužno izdati deklaraciju najkasnije za sedam dana od dana prijema zahtjeva.

Zahtjev za izdavanje deklaracije podnosi se na obrascu broj 1., koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 13.

Deklaracija na ambalaži mora biti od vodootpornog materijala i odgovarajuće boje. Svaka deklaracija koju izdaje kantonalno ministarstvo ima redni broj.

Deklaracije na ambalaži, prema kategorijama, izdaju se u bojama sukladno članku 39. Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja.

Deklaracije na ambalaži izdaju se prema obrascu broj 2., koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 14.

Deklaracija uz otpremnicu izdaje se prema obrascu broj 3., koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 15.

O izdanim deklaracijama kantonalno ministarstvo vodi evidenciju po obrascu broj 4., koji se nalazi u prilogu ovog pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Kantonalno ministarstvo dužno je ovjerenu kopiju evidencije iz stavka 1. ovog članka dostaviti svaka tri mjeseca Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

IV - UVJETI DRŽANJA SADNOG MATERIJALA

Članak 16.

Sadni materijal u prijevozu i prodavaonici drži se u uvjetima (trap, hladnjača i sl.) koji osiguravaju održavanje njegove kakvoće, zaštićuju ga od oštećenja i izdvajaju od drugih roba koje na bilo koji način mogu umanjiti deklariranu kakvoću.

Članak 17.

Sadni materijal koji se u prodavaonici na malo pojavljuje s golim korijenjem mora biti utrapljen u odgovarajući supstrat najmanje do visine korjenova vrata. Pri trapljenju moraju vidno biti razdvojene i označene vrste, sorte i kategorije sadnog materijala.

Sadni materijal koji se u prodavaonici na malo pojavljuje u posudama mora, također biti vidno odvojen i označen po vrstama, sortama i kategorijama.

Za tehničku kakvoću sadnog materijala na mjestu prodaje na malo odgovoran je vlasnik prodavaonice.

Članak 18.

Lozni cijepovi i lozni korjenjaci u prodavaonici na veliko mogu doći s golim korijenjem i neparafinirani, pri čemu izboji iz plemke cijepa ili vršnog pupa korjenjaka moraju biti najmanje dužine 150 mm, a korijenje najmanje dužine 200 mm.

Članak 19.

U prodavaonici na malo lozni cijepovi i korjenjaci moraju biti prethodno obrađeni, to jest izboji prikraćeni na 2 - 3 pupa, vršni dio cijepa ili korjenjaka mora biti najmanje dužine 50 mm ispod spojnog mjesta ili baze izboja kvalitetno parafiniran, a korijenje mora biti skraćeno na najmanju dužinu 150 - 200 mm. Tako obrađeni cijepovi pakiraju se u odgovarajuću kartonsku ambalažu, unutar ambalaže u plastične vreće ili folije, a korijenje je zasuto vlažnim supstratom.

Članak 20.

U prodavaonici na malo temeljno pakiranje - snop sadnog materijala loze i jagode može se na zahtjev kupca razvezati.

Deklaracija na ambalaži uvijek ostaje uz ostatak temeljnog pakiranja.

Na mjestu prodaje na malo može se naći razvezano samo jedno temeljno pakiranje određene sorte, klona, podloge ili njihove kombinacije.

Članak 21.

Proizvođač sadnog materijala može prodavati sadni materijal na mjestu gdje je dovršena njegova proizvodnja.

Članak 22.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine prestaje primjena Pravilnika o normama kakvoće, pakiranja, plombiranju i deklariranju sadnog materijala poljoprivrednog bilja ("Službeni list SFRJ", br. 45/75 i 26/79).

Članak 23.

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 04-24-310-1/03
11. rujna 2003. godine
Sarajevo

Ministar
Marinko Božić, v. r.